

УДК: 343.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-78-1-169-176>

Репан Микола Іванович,
старший викладач
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ, м. Дніпро)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9251-0961>

Єлаєв Юрій Леонідович,
адвокат
(Рада адвокатів Дніпропетровської області,
м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7101-0730>

ДОКТРИНАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИНЦИПУ АНАЛОГІЇ ЗАКОНУ ТА ПРАВА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ

У статті фундаментально досліджено принцип аналогії закону та права в кримінальному провадженні. Нормативно-юридичною підставою є положення частини 6 статті 9 Кримінального процесуального кодексу України. Теоретико-юридичною основою є формально-логічне пізнання взаємозв'язку норм кримінального процесу й норм інших галузей права України у сферах протидії злочинності, охорони та захисту державної безпеки й оборони України. Доктринально-юридичною базою є визначення поняття «принцип аналогії закону та права в кримінальному провадженні».

Ключові слова: юридична аналогія (*analogia iuris*); законодавча аналогія (*analogia legis*); аналогія права; кримінальний процес; кримінальне провадження; аналогія; принцип аналогії; доктрина кримінального процесу.

Постановка проблеми. На сьогодні в кримінальному провадженні України принцип аналогії закону та права є однією з тих кримінально-процесуальних доктринальних основ, які в законодавчому (формально-юридичному, нормативно-правовому) аспекті врегульовані у статті Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), а саме ч. 6 ст. 9 КПК України [1], що свідчить про необхідність здійснення: а) наукових розвідок у цій галузі знань; б) упровадження зазначеного доктринального принципу в практичну діяльність судових та правоохоронних органів України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На підставі аналізу наукової літератури щодо вивчення аналогії закону та права можна констатувати, що воно є недостатньо розробленим у теорії кримінального процесу. Деякі вчені, зокрема О. В. Колотова, С. П. Погребняк, В. П. Тарануха, займалися питаннями аналогії закону і права на рівні загальних правових досліджень, інші науковці здійснювали пізнання аналогії закону та права в галузі цивільного права (С. В. Завальнюк) або земельного права (Т. О. Коваленко).

На жаль, на рівні конкретних галузей юрисдикційного права, передусім кримінально-процесуального права, таких наукових досліджень майже немає. З огляду на вивчення новітніх концепцій у сфері кримінального процесу вбачається доцільним зазначити, що питання аналогії закону і права розглядали такі науковці, як О. В. Бондар, І. В. Вовк, М. О. Громов,

М. М. Забарний, О. В. Капліна, О. А. Лейба. Тому наше теоретико-процесуальне дослідження буде присвячено фундаментальному й формально-юридичному пізнанню принципу аналогії закону та права в доктрині кримінального процесу.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є здійснення новітнього наукового дослідження принципу аналогії закону та права в кримінальному провадженні з урахуванням чинного законодавства України, формування наукового підходу повного, усебічного пізнання цього принципу кримінального провадження задля досягнення гносеологічного рівня об'єктивної істини як підґрунтя для нових кримінально-процесуальних знань.

Виклад основного матеріалу. Еволюційний розвиток інституційного структурування і системи функціонування досудового слідства та судочинства у сфері кримінального провадження в Україні обумовлює необхідність кримінально-процесуальних інститутів, які врегульовують юридичну протидію кримінальним правопорушенням у разі наявності прогалин у кримінально-процесуальному законодавстві України або декількох однорідних норм законодавства у сфері правової протидії злочинам та кримінальним проступкам. Таким кримінально-процесуальним інститутом є аналогія закону та права в кримінальному провадженні. Формально-юридичним елементом (складовою частиною) вказаного кримінально-процесуального інституту є передусім норми ч. 6 ст. 9 КПК України, що встановлюють правило, відповідно до якого: «У випадках, коли положення цього Кодексу не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, застосовуються загальні засади кримінального провадження, визначені частиною першою статті 7 цього Кодексу» [1]. У зв'язку з цим необхідно звернути увагу, що КПК України хоча і не містить передбаченої законом правової дефініції аналогії закону та права як кримінально-процесуального принципу, проте з огляду на формально-юридичну природу ч. 6 ст. 9 КПК України, яка структурно формулює гіпотезу правової норми, вважаємо, що чинний КПК України встановлює законодавчо визначений принцип аналогії закону та права в кримінальному провадженні. У свою чергу, за змістовною юридичною (кримінально-процесуальною) природою ця норма права характеризується такою сутнісною ознакою, як відсутність умов регулювання або заперечення монозначності регулювання питання кримінального провадження. Водночас за нормативною юридичною (кримінально-процесуальною) природою вказаній нормі права властива така формальна ознака, як імперативний припис застосовувати саме загальні засади кримінального провадження, визначені ч. 1 ст. 7 КПК України.

Натомість кримінальне право України щодо юридичної протидії кримінальним правопорушенням прямо забороняє застосування аналогії закону. Так, положення ч. 4 ст. 3 Кримінального кодексу України (далі – КК України) передбачають диспозицію, згідно з якою застосування закону про кримінальну відповідальність за аналогією заборонено [2]. До того ж правові норми КК України не врегульовують (тобто не забороняють та не дозволяють) застосування аналогії права передусім у правовідносинах стосовно: а) конституційних прав, свобод та гарантій особи, яка притягається до кримінальної відповідальності; б) кримінальної відповідальності юридичних осіб.

Доцільно зазначити, що Кримінально-виконавчий кодекс України (далі – КВК України) прямо не передбачає положень щодо можливості застосування принципу аналогії закону і/або аналогії права в юридичних відносинах стосовно виконання та відбування кримінальних покарань [3]. Крім того, КВК України не містить прямої заборони або прямого обмеження щодо застосування принципу аналогії закону і/або аналогії права в указаних правовідносинах.

Варто звернути увагу та на те, що приписи Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [4] у частині правової можливості застосування юридичного принципу

аналогії закону і/або аналогії права тотожні нормам КВК України [3], тобто прямо не встановлюють принцип аналогії закону та права у сфері оперативно-розшукової діяльності. Тому маємо змогу здійснити наукову екстраполяцію відносно того, що в майбутньому кримінальне право, кримінально-виконавче та оперативно-розшукове право України буде еволюціонувати в напрямі запровадження принципу аналогії закону та права у відповідній галузі законодавства України з урахуванням положень ч. 6 ст. 9 КПК України. У цьому разі саме кримінально-процесуальне право (кримінальний процес) України є найбільш близькою галуззю права у сфері протидії кримінальним правопорушенням та застосування санкцій, зокрема покарань, за скоєння кримінальних правопорушень. Схожість юридичної природи цих галузей полягає в: 1) тотожності перелічених галузей права за імперативним методом правового регулювання; 2) однорідному (кримінально-юрисдикційному) предметі правового регулювання; 3) виключно законодавчо визначеній формі нормативно-правових положень; 4) державно-владному (правоохоронному та правозастосовному) юридичному змісті правовідносин. Унаслідок цього вбачається, що кримінальний процес України є більш динамічною та поліваріативною, дискреційною галуззю права порівняно з кримінальним правом України, яке є більш статичним та моноваріативним.

Необхідно зауважити, що аналогію в кримінальному провадженні можна диференціювати на два види: 1) аналогію закону; 2) аналогію права.

Так, відповідно до норм ч. 6 ст. 9 КПК України аналогію закону застосовують, коли положення цього кодексу неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, а аналогію права – якщо положення цього кодексу регулюють питання кримінального провадження; в обох випадках застосовуються загальні засади кримінального провадження, визначені ч. 1 ст. 7 КПК України. Проте слід зазначити, що загальні засади кримінального провадження, закріплені ч. 1 ст. 7 КПК України, є такими, що повністю відповідають конституційно-правовим принципам: а) політичної системи України; б) прав, свобод та обов'язків людини й громадянина; в) правосуддя і судочинства в Україні. Тобто ці засади є одночасно і принципами права України, зокрема кримінально-процесуального права. Оскільки КПК України не містить формально-нормативної дефініції аналогії закону та права, аналогії закону, аналогії права, вважаємо, що подане в нашій науковій роботі визначення аналогії закону та права в кримінальному провадженні є доктринальним, теоретичним і має фундаментальний характер. Тобто вказана наукова категорія знаходиться у вимірі теорії кримінального процесу, а не позитивного (законодавчого) права у сфері кримінального процесу.

Важливими і значущими дослідженнями принципу аналогії закону та права в кримінальному провадженні, а саме в загальній частині кримінального процесу, є гносеологічні розвідки щодо застосування аналогії закону під час розгляду кримінально-процесуальних функцій Державного бюро розслідувань (далі – ДБР) у сфері протидії кримінальним правопорушенням.

Так, норми ст. 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» [5] визначають, що ДБР є державним правоохоронним органом, на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції. У свою чергу, слідчі органів Державного бюро розслідувань здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, які передбачені пунктами 1–3 ч. 4 ст. 216 КПК України [1]. Тобто КПК України прямо встановлює досудове розслідування як кримінально-процесуальну функцію ДБР у сфері протидії кримінальним правопорушенням. Проте КПК України прямо не визначає повноваження ДБР виконувати інші юрисдикційні функції щодо кримінального провадження, а саме: запобігання, виявлення, припинення, розкриття кримінальних правопорушень. Тому є підстави

стверджувати про наявність неоднозначності регулювання питань кримінального провадження, що передбачено положеннями ч. 6 ст. 9 КПК України [1]. Зважаючи на принцип невичерпності завдань ДБР та враховуючи таку загальну засаду кримінального провадження, як публічність (ст. 25 КПК України), убачається можливим вважати запобігання, виявлення, припинення, розкриття кримінальних правопорушень окремими самостійними кримінально-процесуальними функціями внаслідок застосування аналогії закону в кримінальному провадженні (ч. 6 ст. 9 КПК України). Отже, указані функції у сфері протидії кримінальним правопорушенням здійснюються ДБР як державним правоохоронним органом та як суб'єктом кримінального процесу – інституційним, публічно-правовим суб'єктом кримінального процесу. Зазначене свідчить про тісні гносеологічні зв'язки доктрини кримінального процесу та доктрини організації судових і правоохоронних органів та про можливість подальших наукових досліджень структури (як кримінально-процесуального суб'єкта державно-владних повноважень), функцій (у тому числі кримінально-процесуальних функцій) ДБР. Необхідно зауважити, що кримінально-процесуальне регулювання протидії кримінальним правопорушенням доцільно здійснювати з урахуванням положень ч. 1 ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» [6], які визначають протидію злочинності як форму діяльності Національної поліції України. Натомість КПК України, якщо брати до уваги формально-логічне тлумачення його норм, не передбачає правового інституту протидії кримінальним правопорушенням. Проте КПК України й не заперечує наявності правового інституту протидії кримінальним правопорушенням в кримінальному провадженні. Цей доктринальний підхід до праворозуміння приписів КПК України повністю відповідає принципу аналогії закону та права в кримінальному провадженні (ч. 6 ст. 9 КПК України).

До того ж наукове пізнання законодавчо визначених функцій ДБР у сфері протидії злочинності шляхом запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування (досудового розслідування) кримінальних правопорушень буде сприяти повному та всебічному дослідженню функцій ДБР як публічно-правової інституції, як державного органу, як правоохоронного органу з відповідними йому «примусовими владними повноваженнями» [7, с. 38], а також розвитку теоретичних взаємозв'язків і співвідношень між кримінальним процесом та французькою доктриною Конституційного права й політичних інститутів, сформульованою професором Страсбурзького університету Жаном-Полем Жакке в його науковій праці «Конституційне право та політичні інститути» [7], як системи вчень та концепцій у галузі знань про державу та право зарубіжних країн (у тому числі знань про державу та право Франції).

Варто звернути увагу на дослідження принципу аналогії закону та права в кримінальному провадженні в особливій частині кримінального процесу, присвячені застосуванню принципу аналогії права під час особливого режиму досудового розслідування, зокрема щодо моменту початку кримінального процесуального часу в період дії (чинності) правового режиму воєнного, надзвичайного стану.

Так, диспозиція ст. 615 КПК України [1], передбачаючи кримінально-процесуальне регулювання, у тому числі правового режиму воєнного, надзвичайного стану, прямо не встановлює положення щодо моменту початку кримінального процесуального часу, протягом якого діє правовий режим воєнного, надзвичайного стану. Тобто в цьому разі приписами ч. 6 ст. 9 КПК України чітко визначено регулювання питання в кримінальному провадженні.

У свою чергу, момент початку кримінального процесуального часу дії (чинності) правового режиму воєнного, надзвичайного стану прямо врегульовано нормами ч. 2 ст. 3 Бюджетного кодексу України [8]. Так, диспозиція вказаної статті передбачає: «Відповідно до Конституції України бюджетний період для Державного бюджету України за особливих

обставин може бути іншим, ніж передбачено частиною першою цієї статті. Особливими обставинами, за яких Державний бюджет України може бути затверджено на інший, ніж передбачено частиною першою цієї статті, бюджетний період, є: 1) введення воєнного стану; 2) оголошення надзвичайного стану в Україні» [8]. У цьому разі моментом початку кримінального процесуального часу чинності правового режиму воєнного, надзвичайного стану є конкретна особлива обставина, тобто часовий параметр. Згадана обставина є часовою межею вказаного різновиду юридичного (а саме фінансово-правового) часу в кримінальному провадженні. У зв'язку з цим убачається, що застосування в кримінальному провадженні правового часу, який встановлений іншими галузями права України, на думку Т. О. Лоскутова, повною мірою відповідає науковій традиції «дослідження співвідношення кримінального процесуального регулювання строків з іншим галузевим регулюванням часових параметрів» [9, с. 315].

Таким чином, ч. 2 ст. 3 Бюджетного кодексу України як норма фінансового права України (бюджетного права як інституту в межах фінансового права) застосовується до вказаних вище кримінально-процесуальних правовідносин з огляду на постулат (аксіому) застосування імперативного методу юридичного регулювання в публічних правовідносинах (як у кримінально-процесуальних, так і у фінансово-бюджетних) з урахуванням такої загальної засади кримінального провадження та фінансового права, як забезпечення національної безпеки та оборони України (ч. 1, 2, 3 ст. 17 Конституції України як норми прямої дії згідно з нормами ч. 3 ст. 8 Основного Закону України, зважаючи на принцип аналогії права та невичерпність загальних засад кримінального провадження. Як уважає Д. А. Кобильнік, дослідження доктринального взаємозв'язку кримінального процесу та фінансового права буде сприяти впровадженню в юридичну практику наукового підходу, відповідно до якого: «Успішну публічну фінансову діяльність в державі, спрямовану на забезпечення реалізації її завдань та функцій, її економічне зростання, можливо проводити тільки за умови створення злагодженої системи нормативно-правових актів, що є її підґрунтям» [11, с. 278].

Наведені акти законодавства України та фундаментальні наукові праці свідчать про: а) тісні гносеологічні взаємозв'язки доктрини кримінального процесу та доктрини фінансового права; б) можливість подальших теоретичних досліджень співвідношення кримінального процесуального та фінансового правового часу (як часових меж та параметрів), передусім щодо особливих обставин та особливих і спеціальних юридичних режимів у кримінальному процесі та у фінансовому праві (здебільшого у сфері державної безпеки та оборони України). Крім того, у майбутньому доцільно внести до КПК України зміни, доповнення, які будуть встановлювати часові межі: а) воєнного стану; б) умов воєнного стану; з урахуванням часового параметру виникнення вказаних різновидів юридичного часу в кримінальному процесі.

Виключну гносеологічну важливість має наукове дослідження поєднання знань стосовно кримінально-процесуальних функцій та знань щодо особливих і спеціальних режимів у кримінальному процесі у сфері національної безпеки та оборони України. Так, саме поява нових фундаментальних знань у цих галузях науки буде сприяти спеціалізованому доктринальному дослідженню кримінально-процесуальної функції припинення кримінальних правопорушень проти державної безпеки та оборони України, а саме: теоретико-юридичному вивченню «припинення злочинної практики зміни демографічного складу населення тимчасово окупованих територій Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, системних порушень прав людини, у тому числі прав корінних народів, зокрема права на збереження культурної спадщини та свободу віросповідання, а також припинення вчинення воєнних злочинів і злочинів проти людяності та повернення Україні повного контролю над її територією у міжнародно визнаних кордонах» [12]. Слід наголосити, що

кримінально-процесуальна функція припинення кримінальних правопорушень проти державної безпеки та оборони України передбачена як публічно-правова функція у сфері протидії збройній агресії Російської Федерації проти України, що триває і нині. Так, ця кримінально-процесуальна функція прямо визначена в тексті Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОЧЕС, Європейського Парламенту, урядів і парламентів іноземних держав щодо посилення міжнародного співробітництва в рамках Кримської платформи для протидії агресії Російської Федерації, затвердженому відповідною Постановою Верховної Ради України від 23 серпня 2021 року № 706-ІХ [12], яке є джерелом права в галузі конституційного права України. Це свідчить про те, що результати наукових досліджень учення про принцип аналогії закону та права в кримінальному провадженні можуть застосовуватися, зокрема, наукою конституційного права України. Учені-процесуалісти в галузі кримінального провадження можуть розпочати докладне вивчення кримінально-процесуальних функцій стосовно протидії кримінальним правопорушенням проти державної безпеки та оборони України «у сфері запровадження обмежувальних заходів (санкцій) щодо Російської Федерації як держави-агресора та держави-окупанта, її посадових осіб, фізичних і юридичних осіб, причетних до неправомірної окупації та спроби анексії» [12] з урахуванням положень Закону України «Про санкції» [13] та інших законів України.

Зазначимо, що Закон України «Про санкції» [13] може розглядатися як джерело кримінального провадження (як інший акт законодавства), беручи до уваги приписи ч. 1 ст. 9 КПК України, оскільки норми ч. 1 ст. 5 цього закону встановлюють правило: пропозиції щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій виносяться на розгляд Ради національної безпеки та оборони України, зокрема, Службою безпеки України. У свою чергу, Служба безпеки України як правоохоронний орган може вважатися інституційним суб'єктом кримінального процесу з урахуванням положень пунктів 4¹, 7¹, 8, 17 ч. 1 ст. 3 КПК України.

Таке фундаментальне пізнання кримінально-процесуальних функцій буде сприяти міжгалузевим науковим дослідженням у галузі кримінального процесу, з одного боку, та у сфері конституційного й адміністративного права України, з іншого боку, передусім щодо вивчення принципу аналогії закону та права. Розгляд принципу аналогії у кримінальному провадженні має ґрунтуватися на теорії права, філософії права, історії політичних та правових учень, що обумовлює звернення до першоджерел світової юридичної думки. Одним із таких доктринальних джерел є «Загальна теорія права» [14] – твір видатного французького вченого-правознавця Ж.-Л. Бержеля. Особливість наукової концепції дослідника-юриста Ж.-Л. Бержеля полягає в тому, що «загальні принципи в широкому розумінні складають каркас юридичної думки та відіграють важливу роль в інтерпретації закону. Судді спираються на них, коли необхідно визначити зміст неясних або двозначних текстів» [14, с. 180]. Водночас науковець досліджує питання юридичних прогалів, зазначаючи: «Роль загальних принципів виявляється ще більш значною, коли мова йде про згладжування юридичних прогалів» [14, с. 180–181].

Висновки. Подальше фундаментальне пізнання принципу аналогії закону та права в кримінальному провадженні необхідно здійснювати в таких наукових напрямках: 1) емпіричні дослідження процесуальних рішень судових та правоохоронних органів, у тексті яких відображено застосування приписів ч. 6 ст. 9 КПК України; 2) порівняльно-правові (внутрішньосистемні) дослідження принципу аналогії закону та права в кримінальному процесі та в інших галузях права (у тому числі в цивільному праві, цивільному процесі та адміністративному процесі); 3) компаративістичні (зовнішньосистемні) дослідження

принципу аналогії закону та права в кримінальному процесі в правових системах зарубіжних держав, зокрема держав євро-американського юридичного простору.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст.88.
2. Кримінальний кодекс України : від 05 квітня 2001 року № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
3. Кримінально-виконавчий кодекс України : від 11 липня 2003 року № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
5. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 6. Ст. 55.
6. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
7. Жакке Ж.-П. Конституционное право и политические институты : учеб. пособие / пер. с франц. М. : Юристъ, 2002. 365 с.
8. Бюджетний кодекс України : від 08 липня 2010 року № 2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 50–51. Ст. 572.
9. Лоскутов Т. О. Кримінальне процесуальне регулювання строків забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів людини. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 1. С. 313–315.
10. Конституція України : від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
11. Кобильнік Д. А. Регулятивна функція фінансового права: деякі проблеми реалізації. *Правова доктрина – основа формування правової системи держави* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю НАПрН України та обговоренню п'ятитом. моногр. «Правова доктрина України» (м. Харків, 20–21 листоп. 2013 р.) / Нац. акад. прав. наук України. Харків, 2013. С. 275–278.
12. Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОЧЕС, Європейського Парламенту, урядів і парламентів іноземних держав щодо посилення міжнародного співробітництва в рамках Кримської платформи для протидії агресії Російської Федерації : Постанова Верховної Ради України від 23 серпня 2021 року № 1706-IX. *Голос України*. 26.08.2021. № 161.
13. Про санкції : Закон України від 14 серпня 2014 року № 1644-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 40. Ст. 2018.
14. Бергель Ж.-Л.. Общая теория права / под. общ. ред. В. И. Даниленко; пер. с фр. М. : Издательский дом NOTA BENE, 2000. 576 с.

References

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine] : vid 13 kvitnia 2012 roku № 4651-6. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. St. 88 [in Ukrainian].
2. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Codex of Ukraine] : vid 05 kvitnia 2001 roku № 2341-3. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2001. № 25–26. St. 131 [in Ukrainian].
3. Kryminalno-vykonavchyi kodeks Ukrainy [Criminal Enforcement Code of Ukraine] : vid 11 lypnia 2003 roku № 1129-4. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2004. № 3–4. St. 21 [in Ukrainian].
4. Pro operativno-rozshukovu diialnist : Zakon Ukrainy vid 18 liutoho 1992 roku № 2135-12 [On operational and investigative activities : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1992. № 22. St. 303 [in Ukrainian].
5. Pro Derzhavne biuro rozsliduvan : Zakon Ukrainy vid 12 lystopada 2015 roku № 794-8 [On the State Bureau of Investigation : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2016. № 6. St. 55 [in Ukrainian].
6. Pro Natsionalnu politsiiu : Zakon Ukrainy vid 02 lypnia 2015 roku № 580-8 [On the National Police : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2015. № 40–41. St. 379 [in Ukrainian].
7. ZHakke, ZH.-P. (2002). Konstitucionnoe pravo i politicheskie instituty : ucheb. posobie [Constitutional law and political institutions : textbook] / per. s franc. M. : YUrist'. 365 s. [in Russian].
8. Biudzhetnyi kodeks Ukrainy [Budget Code of Ukraine] : vid 08 lypnia 2010 roku № 2456-6. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2010. № 50–51. St. 572 [in Ukrainian].

9. Loskutov, T. O. (2015). Kryminalne protsesualne rehuliuвання strokiv zabezpechennia realizatsii prav, svobod i zakonnykh interesiv liudyny [Criminal procedural regulation of terms of ensuring the realization of human rights, freedoms and legitimate interests]. *Porivnialno-analitychne pravo*. № 1. S. 313–315.
10. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] : vid 28 chervnia 1996 roku № 254k/96-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. St. 141 [in Ukrainian].
11. Kobyl'nyk, D. A. (2013). Rehuliatyvna funktsiia finansovoho prava: deiaki problemy realizatsii [Regulatory function of financial law: some implementation problems]. *Pravova doktryna – osnova formuvannia pravovoi systemy derzhavy* : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., prysviach. 20-richchiu NAPrN Ukrainy ta obhovorenniu piatytom. monohr. «Pravova doktryna Ukrainy» (m. Kharkiv, 20–21 lystop. 2013 r.) / Nats. akad. prav. nauk Ukrainy. Kharkiv. S. 275–278 [in Ukrainian].
12. Pro Zvernennia Verkhovnoi Rady Ukrainy do Orhanizatsii Obiednanykh Natsii, Parlamentskoi Asamblei Rady Yevropy, Parlamentskoi Asamblei OBSiE, Parlamentskoi Asamblei NATO, Parlamentskoi Asamblei OChES, Yevropeiskoho Parlamentu, uriadiv i parlamentiv inozemnykh derzhav shchodo posylennia mizhnarodnoho spivrobotnytstva v ramkakh Krymskoi platformy dlia protydii ahresii Rosiiskoi Federatsii [On the Appeal of the Verkhovna Rada of Ukraine to the United Nations, the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, the OSCE Parliamentary Assembly, the NATO Parliamentary Assembly, the BSEC Parliamentary Assembly, the European Parliament, governments and foreign parliaments to strengthen international cooperation against the Crimean Russian Federation] : Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 23 serpnia 2021 roku № 1706-9. *Holos Ukrainy*. 26.08.2021. № 161 [in Ukrainian].
13. Pro sanktsii : Zakon Ukrainy vid 14 serpnia 2014 roku № 1644-7 [On sanctions : Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2014. № 40. St. 2018 [in Ukrainian].
14. Berzhel', ZH.-L. (2000). Obshchaya teoriya prava [General theory of law] / pod. obshch. red. V. I. Danilenko; per. s fr. M. : Izdatel'skij dom NOTA BENE. 576 s. [in Russian].

Repan Mykola,

Senior Lecturer

(Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Dnipro)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9251-0961>

Yelaiev Yurii,

Lawyer

(Council of Advocates of Dnipropetrovsk region, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7101-0730>

DOCTRINAL RESEARCH OF THE PRINCIPLE OF STATUTORY ANALOGY AND LEGAL ANALOGY IN CRIMINAL PROCEEDINGS OF UKRAINE

The fundamental research of the principle of statutory analogy and legal analogy in criminal proceedings of Ukraine has been performed in the text of this scientific article. The provisions of Article 9 (6) of the Ukrainian Code of Criminal Procedure were the legal and regulatory foundation for the scientific paper. The formal logical cognition of the interrelation of the criminal procedure rules and the rules of other law branches of Ukraine, first of all in the spheres of crime prevention, safety and protection of national (state) security and defense of Ukraine, was the theoretical and legal foundation for the scientific paper. The concept definition of the principle of statutory analogy and legal analogy in criminal proceedings was the doctrinal and legal foundation for the scientific paper. At the same time, the necessity for cognition of the principle of statutory analogy and legal analogy in the field of the interrelation of financial law and criminal procedure in the sphere of legal time limits (financial and legal as well as criminal procedural ones) respectively has been researched in the scientific article. Considerable attention has also been paid in the scientific article (with due account for the principle of statutory analogy and legal analogy in criminal proceedings) to the research of counteraction to criminal offences (investigation and pre-trial investigation of criminal offences in particular) performed by the State Bureau of Investigation. Moreover, the research of legal concepts of the foreign (French) legal scholars in the fields of constitutional law and theory of law has been performed in the scientific paper. In addition, cognition of the foreign (French) legal thought has been performed in conjunction with the Ukrainian doctrine of criminal procedure in the sphere of the principle of statutory analogy and legal analogy. The strategy for the research of the legal doctrines framed (created) by the foreign (French) legal scholars has therefore been formulated in the scientific article in the course of generation of up-to-date knowledge in the field of criminal procedure.

Key words: legal analogy (*analogia iuris*); statutory analogy (*analogia legis*); law analogy; criminal procedure; criminal proceeding; analogy; principle of analogy; doctrine of criminal procedure.

Надіслано до редколегії 28.01.2022
Рекомендовано до публікації 03.02.2022